

landelijke werkconferentie

Kunst & Dementie

BUITENgewoon GEWOON

Innovatieve praktijkvoorbeelden die het leven van de dementerende mens verrijken

maandag 24 oktober 2011

Parktheater in Eindhoven

Programmaboekje

Voorwoord

Met veel genoeg en gepaste trots open ik dit prachtige programmaboekje. Met veel genoeg omdat de stichting Kunst en Dementie met de artistieke leiding van Diane Elshout en Noud Verhave er in geslaagd is een aanstekelijk en uitdagend programma aan u aan te bieden. Allemaal Best Practices, die het leven van de dementerende mens verrijken!

Ook met gepaste trots schrijf ik dit voorwoord. Vijf jaar geleden, in 2006, werd de stichting Kunst en Dementie opgericht en een jaar later presenteerden we ons in aanwezigheid van 350 bezoekers.

www.kunstendementie.nl

Het jaar daarna in november 2008 organiseerde Kunst en Dementie de succesvolle werkconferentie: "DE KUNST ELKAAR TE BEREIKEN", die eveneens goed bezocht was.

Het bestuur is sindsdien vooral met twee zaken bezig geweest. Het eerste was en is dat we zijn blijven geloven in onze missie om middels de kunsten kwaliteit toe te voegen aan het leven van de dementerenden en hun familie. En bovendien demen- tie bespreekbaar te maken.

Het tweede aandachtsgebied is dat we aan een stevige positionering van de stichting hebben gewerkt door een samenwerkingsovereenkomst met Alzheimer Nederland af te sluiten en bijval te oogsten van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ). Daarbij zijn we erg gelukkig in het partnership dat we met Vitalis WoonZorg Groep uit Eindhoven zijn aangegaan en met de samenwerking met de Dutch Design Week.

Toen in het najaar van 2010 vruchtbaar contact met de Universiteit van Maastricht tot stand kwam werd ook het idee voor de werkconferentie in 2011 geboren.

Zowel het programma voor vandaag, alsmede het feit dat de stichting Kunst en Dementie werd uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan de (wetenschappelijke) conferentie van het European Netwerk in Aging Studies (ENAS) in Maastricht begin oktober 2011, tonen dat we op de goede, maar nog lange weg zijn.

Ik wens u een inspirerende en ook zeker stimulerende dag met veel ideeën voor uw eigen beroeps/werk praktijk.

Maarten Dekker, voorzitter stichting Kunst en Dementie

Inleiding en kaders voor de conferentie

De stichting Kunst en Dementie stelt zich ten doel om de kunsten 'de gewoonste zaak van de wereld' te laten zijn in de dagelijkse werkelijkheid van de dementerende, zijn verzorgenden en zijn omgeving. Dit streven komt voort uit de overtuiging dat kunst een buitengewone en positieve invloed heeft op het welzijn van de dementerende mens. Om dit doel te kunnen bereiken organiseert de stichting activiteiten zoals de succesvolle conferenties in 2007 en 2008.

Samenwerkingen - best practices

De conferentie van dit jaar, Kunst en Dementie: BUITENge-woon GEWOON, laat u kennis maken met zes succesvolle samenwerkingen, best practices, tussen kunst en de zorg voor dementerenden en hun familie en verzorgenden. Het vertekpunt is de mens; zijn creatieve vermogen en zijn 'recht' om als individu actief, in het hier en nu, te leven en hierop te worden aangesproken.

Kunst en dementie

Het huidige zorgbeleid richt zich, onder druk van bezuinigingen, hoofdzakelijk op de basale zorg voor het lichaam, de fysieke zorg of ADL. *“Zo wordt echter een wezenlijke dimensie uit het debat over ‘mens zijn’ geweerd. Waar ligt hier de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de samenleving om juist in welzijn te willen voorzien?”* (De Lange 2006). De best practices waarmee u kennis kunt maken hebben, in lijn met De Lange, een wezenlijke interesse in en een innovatieve kijk op het individuele en algemene welzijn van mensen met een dementie en hun om-

geving. Voorbeelden die in de praktijk hebben bevestigd dat zij toekomst hebben. Deze zijn door activiteitenbegeleiders, kunstenaars en (zorg)instellingen ontwikkeld tot een flexibele en overdraagbare werkmethode. Zij leggen hierbij het accent op waarachtige communicatie en maken aanspraak op de vijf zintuigen. De projecten bieden de dementerende de kans zich op zowel verbale als non verbale manier te uiten. Activiteiten zijn gericht op wensen, dromen, contact, houvast, zingeving en zelfbeschikking. Hierdoor vergroten deze activiteiten het zelfvertrouwen en versterken de eigenwaarde.

Het programma

Door middel van workshops en masterclasses kunt u zelf kennis maken en ervaren, krijgt u praktische handvatten en (nieuwe) kennis aangereikt. Als bezoeker van de conferentie neemt u deel aan een route waarbij u, begeleid door een gids, een reis maakt door het Parktheater en op onconventionele locaties workshops volgt. Er wordt gedurende de dag aandacht besteed aan het beter leren kennen van uw routegenoten, waardoor uitwisseling wordt gestimuleerd.

Deze conferentie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met een kernteam bestaand uit Maaike Mul, Karien van Assendelft, Vera Broos en Ivo van Megen en wordt ondersteund door een team van professionals en vrijwilligers.

Wij wensen u een inspirerende dag.

Diane Elshout en Noud Verhave, oktober 2011
artistieke leiding en organisatie

Programma overzicht

09.00

o n t v a

route A

route B

route C

09.30

Dagvoorzitter Maarten Bouwhuis
Kunst&Dementie en Vitalis

p l e

10.30

kennis maken

kennis maken

kennis maken

11.05

Vondellounge
Design en
dementie

Repetitie ruimte
Vitalis

Endinet Foyer
Zona's Kiosk

12.15

i u m

13.05

Theater cafe
UitwisselWolk

Theater cafe
uitwisselwolk

Artiesten Foyer
Kunst in de dage-
lijkse praktijk

14.10

Endinet Foyer
Zona's Kiosk

Kleedkamer A7
Chocolate Rain

Vondellounge
Design en
dementie

15.15

Artiesten Foyer
Kunst in de dage-
lijkse praktijk

Kameleon
QoL | Koffer

Theater cafe
uitwisselwolk

16.25

p l e n a i r e

17.00

n e t w e r k

Conferentie Kunst&Dementie 24 oktober 2011

o p e n i n g s t	Live muziek	09.00
route D	route E	route F
a a i r	Annette Hendriks Universiteit Maastricht	09.30
kennis maken	kennis maken	kennis maken
Kleedkamer A7 Chocolate Rain	Artiesten Foyer Kunst in de dagelijks praktijk	Kameleon QoL Koffer
11.05	11.05	11.05
c h	Live muziek	12.15
Kameleon QoL Koffer	Vondellounge Design en dementie	Repetitie ruimte Peppelrode
13.05	13.05	13.05
Repetitie ruimte Peppelrode	Theater cafe uitwisselwolk	Theater cafe uitwisselwolk
14.10	14.10	14.10
Theater cafe uitwisselwolk	Endinet Foyer Zona's Kiosk	Kleedkamer A7 Chocolate Rain
15.15	15.15	15.15
a f s l u i t i n g		16.25
k b o r r e l	Live muziek	17.00

Plenaire presentaties

Endinet Grote Zaal

Maarten Bouwhuis www.maartenbouwhuis.nl

Als dagvoorzitter is hij bevoegen, scherp en betrokken leidt hij de dag. Zijn interviews zijn direct, nieuwswaardig maar ook innemend. Zijn credo: Zonder interactie met het publiek gaat de inhoud verloren.

Maarten Dekker

Dekker is voorzitter van de stichting Kunst en Dementie

Pink van Veen

Van Veen is lid van de raad van bestuur van Vitalis WoonZorg Groep en lid van het bestuur van de stichting Kunst&Dementie.

Elshout&Verhave www.elshoutenverhave.nl

Diane Elshout en Noud Verhave zijn de artistieke leiders en organisatoren van de conferentie.

Muzikale begeleiding www.chrisorstens.com

Het Chris Corstens kwartet verzorgt de muzikale begeleiding van de dag. Betoverend, swingend, improviserend en stemmig en thuis in de wereld van dementie.

Sax: Chris Corstens | Drums: Martin van Leusden | Contrabas: Makko Coster | Piano: Henk-Jan van Minnen.

Annette Hendriks | Voorbij autonomie en taal

Annette Hendriks MA* is onderzoeker bij het Centrum voor Gender en Diversiteit | Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen | Universiteit Maastricht.

'Voorbij autonomie en taal – naar een Disability Studies' perspectief op dementie' richt zich op de vraag naar de plaats van de dementerende mens als burger in de maatschappij, ook als taal en autonomie verliesposten worden. In innovatieve praktijken, op het gebied van literatuur en film, clownerie, technologie en kunst wordt gekeken hoe mensen met dementie ruimte krijgen zichzelf te uiten en te manifesteren. De vraag is: hoe kan kunst een bijdrage leveren aan de expressie van en aan de communicatie met mensen met dementie?

Op de conferentie zullen enkele bevindingen van het veldwerk in verschillende kunstprojecten worden gepresenteerd. Er zal worden ingegaan op de middelen en de rol van de kunstenaar en de context, in relatie tot de zelfexpressie van en de communicatie met de dementerende persoon. Hiermee geeft de presentatie van Hendriks de kaders voor de conferentie.

* Hendriks werkt in het team onderzoekers samen met Ruud Hendriks, Ike Kamp-hof en Aagje Swinnen. Het project is gehonoreerd door ZonMw in het programma van Disability Studies in Nederland.

www.disabilitystudies.nl

Zona's Kiosk www.zonaskiosk.nl

Endinet Foyer

Artistiek leider Vera Broos i.s.m. Ina Stockem, Sandra Stark, Monique Hoving, Riska Wijgengangs, Judith Faas, Rob Hagenou e.a.

Zona's Kiosk bundelt uiteenlopende kunst disciplines in een reizende Kiosk-installatie vol zintuiglijke onderdelen waarmee bewoners van zorgcentra tot aan het bed kunnen worden opgezocht. Een Knuffelkleindochter, Fluisterjazz en de Grabbeljurken zijn voorbeelden uit het diverse aanbod van Zona's Kiosk. Zona's Kiosk richt zich op alle bewoners van zorgcentra, waaronder ook mensen met dementie.

Flexibiliteit en improvisatievermogen zijn een belangrijk werkmiddel van de Zona's Kioskkunstenaars. Het bewust inzetten van naïviteit en onbevangenheid ten opzichte van mensen met dementie, en het stimuleren van de zintuigen is iets dat heel goed werkt. De onderlinge interactie, het wonderlijke moment en wederzijdse uitwisseling maakt het mogelijk af te stemmen op het moment zelf en te reageren op wat er aanwezig is en wat zij individueel aanreiken.

Zona's Kiosk verzorgt een presentatie die inzicht geeft in het geheel van het project. Natuurlijk wordt de kiosk geëxposeerd. Filmfragmenten van het project geven inzicht in de werkmethode en laten zien hoe mensen loskomen en mee gaan doen. De groep wordt onderverdeeld in kleinere groepen met als doel de deelnemer de kans te geven verschillende kunstenaars te ontmoeten en persoonlijk uit te wisselen. Daarnaast biedt deze kleinschalige aanpak aan de deelnemers de kans letterlijk en figuurlijk te ondervinden wat het effect is van Zona's manier van werken.

Kunst in de dagelijkse praktijk

Artiesten Foyer

Marchien Joosten www.marchienjoosten.nl

Joosten werkt als AB-er in het Amsterdams Ontmoetings Centrum (AOC), een dagopvang voor beginnend dementerende ouderen. Het AOC biedt een dagprogramma aan ouderen met dementie en ondersteuning aan mantelzorgers. Als beeldend kunstenaar maakt Joosten gebruik van textiele materialen en collage techniek, in haar werk als AB-er gebruikt ze haar ideeën en vaardigheden als beeldend kunstenaar.

Hoe breng je kunst op de werkvloer? Daarover gaat de presentatie van Joosten. Door het inzetten van eigen interesses en talenten in de begeleiding van dementerende ouderen, kun je cliënten helpen hun eigen talenten te uiten of te ervaren. Naast het inzetten van kunstzinnige creativiteit (beeldend, muziek, drama, dans), heb je je eigen creativiteit nodig om mensen te kunnen bereiken die door hun ziekte langzaam van ons af lijken te drijven. Tijdens de workshop van Joosten zullen de vaardigheden en talenten van deelnemers centraal staan: jij als deelnemer van de conferentie, de dementerende cliënt en iedereen die je op de werkvloer tegen komt. Daarbij ligt het accent niet alleen op je eigen creativiteit, maar ook op samenwerking, dit kan zijn binnen je team, binnen de instelling en met mensen van buitenaf. Tijdens de workshop wordt er gekeken naar de belemmeringen die je in je werk tegenkomt en wordt er gezamenlijk gezocht naar oplossingen. Zodat eigen creativiteit en kunstzinnige kwaliteiten ten volste benut kunnen worden in het werken met dementerende ouderen.

opgefrist

Betoverend

'Ook uit chaos en destructie kan hoop en schoonheid voortkomen.'

ERVAAR DEZE DROOMKWALITEITEN

Design en Dementie

Vondellounge

Tijdens de conferentie worden voorbeelden gegeven van innoverende ontwerpen die bedoeld zijn om het leven van mensen met dementie te verrijken, te vergemakkelijken en om contact te verbeteren. Extra aandacht wordt besteed aan technologische ontwikkelingen. Voor de aankomende generaties ouderen met een dementie zijn bijvoorbeeld computertechnologie en sociale media onderdeel van de dagelijkse werkelijkheid. De expositie is van 24 tot 29 oktober gedurende de hele Dutch Design Week te zien.

LEAPS Innovation geeft een presentatie over design-driven innovatie: hoe komt men tot baanbrekende innovaties, innovaties die mensen niet verwachten maar toch omarmen?

LEAPS Innovation

lpad applications voor mensen met dementie en hun omgeving
www.leapsinnovation.com

LEAPS Innovation ontwikkelt een iPad applicatie gericht op mensen met dementie en hun omgeving. Zij willen in co-creatie een applicatie ontwerpen die zo goed mogelijk aansluit bij de werkelijke behoeften van zowel mensen met dementie, hun sociale vangnet als zorgprofessionals.

Kim van Bakel

'Ouderen achter het behang'

www.kimvanbakel.nl

Een project waarbij de ouderen zelf het onderwerp zijn van een nieuw interieurpatroon. Door de geur van gemalen koffie, 4711 en Sunlight herleven ze de goede herinneringen aan vroeger. Verhalen worden over en weer verteld en gedeeld. Hun bloeiende tijd staat centraal en alles wat vanuit daar op het papier terecht komt is de basis voor een nieuw patroon. Een samensmelting van verhalen, de levens van de bewoners.

Nostalgie Media

'De tijd van je leven' hét tijdschrift voor mensen met dementie

www.detijdvanjeleven.com

'De tijd van je leven' is een actief tijdschrift voor dementerende ouderen. Het stimuleert de zintuigen waardoor het de lezer bereikt en raakt. Het kwartaalblad haalt op een positieve manier herinneringen op. Het biedt ontspanning bij de lezer en omgeving en het brengt de wereld van de lezer en mee-lezer bij elkaar. Elke keer opnieuw!

Focal Meditech*'Sociale knuffelrobot Paro'*www.focalmeditech.nl

Paro is een sociale robot in de vorm van een jonge zeehond, gericht op het aangaan van communicatie en interactie met de gebruiker. Een sociale robot helpt met name personen die in hun communicatie en interactie bedreigd zijn, om toch te reageren en communiceren. In dit geval met een uiterst slimme, kleine robot in de vorm van een heel aaibare zeehond.

Jolien de Jong*'Re-institutionalisering:
een ode aan de ouderdom'*www.joliendejong.nl

Architect Jolien de Jong heeft de maatschappelijke problematiek rondom dementie onder de loep genomen, met als resultaat een ontwerp waarmee de kwaliteit van leven van dementerenden in verpleeghuizen wordt verbeterd en waarmee vooral ook de positie van dementie in onze maatschappij ter discussie wordt gesteld. Een introductie van een nieuwe verpleeghuistypologie voor mensen met dementie, ingepast in een taboedoorbrekend instituut.

Studio Ruimzien

'Voelkussens'

www.studioruimzien.nl

Voelkussens zijn objecten van zacht materiaal die uitnodigen om aangeraakt te worden. Deze kussens zijn in het bijzonder geschikt voor mensen in een zeer gevorderd stadium van dementie.

Op milde wijze stimuleren ze de tastzin en worden de hersenen geactiveerd, wat zorgt voor een betere gemoedstoestand. De voelkussens kunnen ingezet worden bij zowel onrust als apathie.

Alzheimer Centrum Limburg

'Als ik in de war ben, dan ben ik er even niet'

www.alzheimercentrumlimburg.nl | www.bartheijman.nl

Geert Leenders (bekend van Alzheimer Centrum Limburg en de Maastricht University) en illustrator/ vormgever Bart Heijman maakten de dvd 'Als ik in de war ben,...' Basisschoolkinderen (groep 7/8) adopteren dementerende mensen in een verzorgingshuis en krijgen vooraf psycho-educatie met o.a. deze dvd.

Vitalis Peppelrode www.vitalis.nl**Repetitietie Ruimte**

Maaïke Mul, Ivo van Megen, Roderik Povel

Vitalis WoonZorg Groep heeft als missie 'Ruimte voor een goed leven', waarbij kunst een belangrijke plek inneemt. Kunst doet aanspraak op verbeeldingskracht, creativiteit, mogelijkheden en kan mensen raken en bewegen. Het kan de katalysator zijn voor het werkelijk van hun eigen leven, samen met de mensen om hen heen.

De bevlogen coördinatoren Kunst&Cultuur Maaïke Mul en Ivo van Megen overschrijden grenzen van het alledaagse en brengen spraakmakende kunstprojecten binnen de muren van de zorginstelling. Bewoners worden betrokken en zijn inspiratiebron. Zij werken van binnenuit, met de bewoners die zij op dagelijkse basis tegenkomen. Zij maakten onder andere bijzondere theatervoorstellingen, maar ook poëzie series, films, fotoseries en meer.

Zij gaan uit van mensen, niet van dementerenden, van hun kracht, wat ze kunnen, wat ze interessant maakt. Ze gaan uit van mensen met bagage waarin zij zoeken naar die elementen die zij kunnen gebruiken, versterken of uitvergrooten, naar die elementen die ze als artistiek materiaal kunnen gebruiken.

Roderik Povel, vocalist en componist geeft een best practice waarbij een bewoner met een lievelingsliedje het materiaal vormt. Het publiek wordt uitgedaagd mee te doen zodat ieder aan den lijve kan voelen wat het betekent in je eigen kracht te staan en onderdeel te zijn van een proces waarbij een nieuwe uitvoering van het lied ontstaat.

Chocolate Rain www.artwell.nl

Kleedkamer A7

Sarah Zoutewelle-Morris

Zoutewelle gebruikt haar ervaring als beeldende kunstenares en 'healthcare artist' en haar ervaring in de zorg om creatieve principes toe te passen in de dementie zorg.

Haar nieuw boek, 'Chocolate Rain, 100 ideas for a creative approach to activities in dementia care', is een onconventionele activiteitengids en creatief handboek voor iedereen die met mensen met dementie in aanraking komt. Het geeft op een toegankelijke manier praktische handvatten en tips voor contact en activiteiten. Rijk geïllustreerd en vol humor.

Om mensen met dementie zo te (kunnen) benaderen is een open, flexibele houding gevraagd. De basis hiervan kan in de creatieve vakken gevonden worden waar men vanuit intuïtie, gevoel en fantasie handelt.

Hoe kom je op ideeën? Wat houdt een 'betekenisvolle' activiteit in? Hoe pas je een activiteit aan als de vermogens achteruit zijn gegaan? Hoe gebruik je de woorden en gebaren van iemand als de basis voor contact? Met een combinatie van een korte presentatie en hands-on aanpak, krijgen deelnemers de kans om direct te ervaren hoe ze naast hun intellect ook hun creatieve vermogens en fantasie kunnen gebruiken om dichter bij de wereld van de persoon met dementie te komen. Met als resultaat betere communicatie en een vergrote kans op engagement tijdens activiteiten.

Zoutewelle wordt geassisteerd door acteur/trainer Jan Krol.

KEEPING AN

IDEA NOTEBOOK

ONE WAY TO GENERATE IDEAS IS TO SAVE YOUR IMPRESSIONS IN A NOTEBOOK.

KEEP IT WITH YOU AND WRITE DOWN IDEAS AND EXPERIENCES AS THEY COME.

YOU CAN ALSO ADD QUOTES, IMAGES, ETC. BY CUTTING THEM OUT AND PASTING THEM INTO YOUR NOTEBOOK.

"FAVOURITE CALLIGRAPHY POSITIONING PEN"

IT DOESN'T TAKE SIGNIFICANT EXTRA TIME.

The book will eventually fill up with your unique impressions. Looking through it you will see previously vague ideas in a tangible form which can be reviewed, arranged, & changed.

THIS MATERIAL BECOMES A SOURCE FOR NEW IDEAS WHICH CAN SPILL OVER INTO OTHER AREAS OF YOUR LIFE

*Some of the quotes & sketches in this book came from my idea notebooks

YOU CAN USE YOUR NOTEBOOK TO TRY OUT ALL KINDS OF DIFFERENT THINGS

Quality of Life | de Stichting Koffer

Kameleon Zaal

Marjolein Baars, Pauline Gerner en Carla Frayman
www.destichtingkoffer.nl | www.qoflife.eu

De Stichting Koffer biedt kunstprojecten en leertrajecten aan waarin kunstenaars met cliënten, personeel, familie, mantelzorgers en vrijwilligers samen op pad kunnen gaan. Uitgangspunt van de Stichting Koffer is dat mensen met dementie tot op het laatst als individu aanwezig en aanspreekbaar zijn. Het is hun werkwijze om vaste vormen en beelden los te laten. Ze werken met “wat er is”, in het “hier en nu”, met realiteit en verbeelding, met het onbekende, de chaos en onzekerheid, en met wat er wél mogelijk is d.m.v. de fysieke, beeldende, dramatische en muzische kunsten.

Quality of Life (QoL) is het Europese uitwisselingsprogramma bedoeld voor projecten waarbinnen familie, personeel en/of vrijwilligers van dementerende ouderen vanuit creatieve activiteiten handvatten ontwikkelen om activiteiten én algemene ondersteunende begeleiding te kunnen bieden. De bijdrage van de Stichting Koffer is het trainingstraject ‘Van Kunst naar Kunde’ voor familie, personeel en/of vrijwilligers van dementerende ouderen. Naast de Koffer participeren kunstprojecten uit Engeland, Oostenrijk en Tsjechië in QoL.

Tijdens de conferentie ligt de focus op uitwisseling en debat, wat kunnen we leren van mensen met dementie, van elkaar, in Nederland en daarbuiten?

Quality
of
life

UitwisselWolk

Theater Cafe

De UitwisselWolk is een interactieve installatie die uitnodigt om uit te wisselen. Een een vrije ruimte om even te bezinnen en kennis en ervaring te delen.

Naast het opdoen van nieuwe inzichten, is een conferentie vruchtbaar omdat er tijd en ruimte is om met vakgenoten uit te wisselen wat je bezig houdt; waar je tegenaan loopt, hoe anderen over de praktijk denken en oplossingen vinden, maar ook wat zijn je dromen en waar loop je voor warm. Tijdens de conferentie is hier tijd en ruimte voor gemaakt en er een speciale ruimte voor ingericht.

Professionals uit het veld ondersteunen en prikkelen de deelnemers om met elkaar in gesprek te gaan over ervaringen tijdens de conferentie en uw eigen praktijk, aan de hand van informatie die in de 'wolk' zichtbaar is.

In de installatie hangen kernbegrippen van de conferentie en quotes van de best practices maar de 'wolk' wordt vooral gevuld door de deelnemers zelf. Conclusies, vragen, meningen en gouden tips kunnen worden toegevoegd.

Ook, juist, is er ruimte om met iemand de vrije ruimte op te zoeken en diepere lagen bij de ander aan te boren.

De UitwisselWolk wordt begeleid door onder andere Krista Heijster (Projectleider Zorg en Community Arts Cultuur en Ondernemen) en Petra Speelman (pastoraal medewerker Vitalis WoonZorg Groep).

Kunstwerken in de wandelgangen

In het complexe gangenstelsel van het Parktheater komen de deelnemers diverse kunstwerken tegen die elk dementie op een geheel eigen wijze benaderen.

Karien van Assendelft | Lieve man

www.karienvanassendelft.org

'Lieve man' is een geluidswerk van precies 1 minuut waarin een vrouw contact probeert te maken. Ze wil zo graag iets recht zetten, maar dat lukt maar niet... Het werk is geïnspireerd door een brief van een dementerende mevrouw.

Vitalis Peppelrode |

Hoe kan het morgen zijn

www.vitalis.nl

Een aantal van de spraakmakende kunstprojecten uit de koker van Maaïke Mul en Ivo van Megen zijn te bewonderen in de wandelgangen van het Parktheater.

Agnes de Man | Old people

www.agnesdeman.com

Na 10 jaar met dementerenden gewerkt te hebben had ze een uitlaatklep nodig voor haar emoties. De Man: "De poppen zijn geen portretten, wel zijn het emoties die in mijn binnenste bleven rondzwerven. Ik heb mijn eigen belevenissen rond verlatenheid er ook in verwerkt."

Arjen Born | Robots in de Zorg

www.arjenborn.nl

Cursus 'Zelfmanagement 70+' geruuststelling voor de familie-leden-time-management en winst voor managers. Uit de serie 'De nieuwe oudere als de maat der dingen.'

Noud Verhave | Hersengebeuren

www.noudverhave.nl

Verhave maakte een wandkleed van een dwarsdoorsnede van de hersenen, daar waar de kernen zitten die afbrokkelen bij dementie. Uit een serie voor verzorgingshuis Vreugdehof.

Sandra Schouten | Koekjes

www.hethuisvanproeven.nl

Schouten maakt van eten een avontuurlijke, poëtische en theatrale belevenis. Speciaal voor de conferentie Kunst&Dementie bakt zij koekjes voor de deelnemers.

Ruimte voor aantekeningen

Namen & adressen

Ruimte voor aantekeningen

Namen & adressen

Ruimte voor aantekeningen

Namen & adressen

Ruimte voor aantekeningen

Namen & adressen

Met dank aan

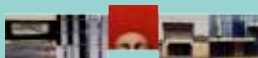
Janine Toussaint, Laurie Kuipers, Marjolein Verhoef, José Middelhuis, Romina Pompei, Malou de Roy van Zuydewijn, Marja Leopold, Daniël Metz, Bas Fontein, Navajo Munzer, Khalid Achmed Djamani, Okko, vrijwilligers van Vitalis WoonZorg Groep, studenten Hogeschool Eindhoven en medewerkers van het Parktheater.

Bestuur stichting Kunst&Dementie: Maarten Dekker (voorzitter), Cees van der Togt (secretaris), Gerrit Bloemink (penningmeester), Pink van Veen (lid) en Henk de Breij (lid).

Index

Voorwoord	03
Inleiding	04
Programma schema	06
Plenair programma	08
- stichting Kunst&Dementie en Vitalis WoonZorg Groep	08
- Annette Hendrikx Voorbij autonomie en taal	09
Menu 1 - Zona's Kiosk	10
- Kunst in de dagelijkse praktijk	12
- Design en Dementie	14
Menu 2 - Vitalis Peppelrode	18
- Chocolate Rain	20
- Q of Life stichting de Koffer	22
Uitwisselwolk	24
Kunstwerken in de theatergangen	25
Ruimte voor aantekeningen en adressen	27

Colofon

De conferentie wordt uitgevoerd in opdracht van stichting Kunst&Dementie in samenwerking met Vitalis WoonZorg Groep Eindhoven.

Artistieke leiding en organisatie:

Diane Elshout en Noud Verhave (Elshout&Verhave), i.s.m. kernteam bestaande uit Karien van Assendelft, Vera Broos, Maaike Mul en Ivo van Megen.

Grafisch ontwerp: Elshout&Verhave

www.elshoutenverhave.nl | www.movingartsproject.nl

Website: Carlien Laarman en Nisse Riekwel

De conferentie wordt mede mogelijk gemaakt door:

Stichting Alzheimer Nederland | Dutch Design Week | Vitalis WoonZorg Groep | Parktheater Eindhoven | Fonds Sluyterman van Loo | Stichting HSHB | RCOAK | Cultuur & Ondernemen

www.kunstendementie.nl